

Dr. Kolláth György

Két hajmeresztő mondatot hallottam egy taxistól a Grespik-ügyben: igaz, hogy a hivatalvezető felveszi a suskát, mint holmi végkielégítést, aztán marad? És tényleg ő lesz a következő kormány igazságügy-minisztere? Kínomban azt találtam mondani: nem, ő a kisebbségügyi (árnyék)miniszter lesz. A pénzt pedig Zámolyon szórja szét. Egy életben egyszer a kapanyél is elsülhet. Az eset a magyar jog(állam) Csernobilja. Egy

„csapásra” megszámlálhatatlan áldozat jut. Mindenki az, aki hitt még egy keveset a jogi korrektségben. Mindenki balek, aki igaz, szikár jogi válaszokat keres ott, ahol csak politikai, szakmai, etikai stb. bornírtság van. Egy politikai thriller végjátéka, benne egy önjáró, elszabadult akció-hőssel a jog zárt rendszerében nem, vagy alig kezelhető. Szemléltetve: mintha arra a kérdésre óhajtanának az emberek minden áron feleletet kapni, hány dekagramm a Himalája. Rossz út. Tekintsük az ügyet kereszt-rejtvénynek, s haladjunk a józan paraszti ész szerint!

Már a hivatalvezetői kinevezés is a közigazgatás, mint hivatásos hivatalnokok szakmája arculcsapásával ért fel. Méltatlanul menesztették az elődöt: Dr. Szabó Lajost, az egyik legprofibb vezető közigazgatási szakértőt. Alatta, általa Budapesten olajozott gépezetként működött a jogi munka. Jól-rosszul sikerült a törvényeknek érvényt szerezni. Ez bizonyult kevésnek, elfogadhatatlannak a kormány számára. Kutyakomédia övezte a vezetői pályázatást, melyből az igazgatás ismeretlen katonája: Grespik dr. került ki győztesen. Egy főjegyzőnél minimum 2 évnyi közigazgatási gyakorlat: előfeltétel. A kormány szolgálatához semmi ilyen nem kell. Grespiknek így a startkor kb. annyi köze volt a közigazgatáshoz, hogy látott már anyakönyvi kivonatot. Ám kellett egy mumus a rakoncátlanok fővárosi önkormányzat nyakára. Politikai kinevezése ezt pecsételte meg. Semmit nem számított – sem akkor, sem azóta -, hogy a köztisztviselői törvény a zsinórmértéket eleve így szabja meg: "A társadalom közmegebecsülését élvező, demokratikus közigazgatás feltétele, hogy a közügyeket pártpolitikaszemleges, törvényesen működő, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező, pártatlan köztisztviselők intézzék". Merné valaki állítani, hogy a kritériumok 30 %-a fennáll(t) Grespik dr. esetében?

A köztisztviselői törvény (Ktv.) élesen elválasztja egymástól a hatalomért versengő politikusok, és a pártsemleges, politikai felelősséget nem viselő hivatalnokok mezőnyét. Köztük – a jelölés egészen kivételes körét leszámítva – nincs átjárhatóság. A jogi mérce köztisztviselők számára: pártatlan, politikai véleménynyilvánítástól tartózkodó, a mindenkori politikai vezetés iránt lojális közszolgálat. A párttagság nem tilos, sőt a párt belső életéhez tartozó rendezvényen részt vehet a „szimpatizáns”. Ott még szónokolhat is. Kifelé azonban mindez elfogadhatatlan. Párt érdekeit kívülálló személyekkel szemben sem nyilatkozataival, sem egyéb magatartásával nem képviselheti. Azt is mondja e tárgyban a törvény kommentárja, hogy nem tekinthető magánügynek az olyan eset, amikor a választásokat megelőzően valamely párt választási gyűlésén részt vesz, felszólal a köztisztviselő. A bírósági gyakorlat is igényes. E szerint „a köztisztviselő a feladatait a köz érdekében a jogszabályoknak...megfelelően, szakszerűen, pártatlanul és igazságosan, a kulturált ügyintézés szabályai szerint köteles ellátni. E kötelezettség súlyos megszegése miatt hivatalvesztés fegyelmi büntetés kiszabása”...is lehetséges.(BH 1996. 232.sz.)

A szintén etalon-köztisztviselőnek tekintendő jegyzők közül – joggal – rúgtak ki már embert azért, mert kampányrendezvényen együtt sűtkérezett, fényképezkedett párt-személyiségekkel. Másoknál maximum 3 korner egy tizenegyes. A fővárosi hivatalvezető azonban garmadával hozta a külföldiek ingatlanszerzését törvénysértően megakadályozó döntéseket. Önkényes jogértelmezések sorával állt elő. Dermesztő problémák (visszaélések?) keletkeztek hivatalában a bevándorlási ügyek intézésekor, és a belügyminisztériumi vizsgálat más, elemi hibákat is

Cím
A hivatalvezető, meg a többiek

Dátum
2002.03.29.

Dr. Kolláth György

talált nála. A „komisszár” azonban a helyén maradt, és hozzáértő, szervezett munka helyett éveken át politikai nyilatkozataival traktálta a közvéleményt.

Mindmáig a közszolgálat partizánja. Nem tanult bele a hivatali munkába. Nem is várták el tőle. Egy rendes hivatalnok törvényt és nem pártot szolgál, ezzel szemben a politikai szerencse fia: Istent játszik. Utóbbi ígéri mostanában: „nemulassnak”.

5 út állt Grespik felettéseinek rendelkezésére, hogy jóvátegyék a kinevezéskori malórt, s hogy megállítsák a torz tendenciákat. Ezek: alkalmatlanság, vezetői megbízás megvonása, etikai elmarasztalás, fegyelmi eljárás és összeférhetlenség.

1.) Nem egészségügyi okból is kimondható (lett) volna a szakmai és vezetői alkalmatlanság. (Ktv.17. § (2)-(6) bekezdés) Ez végső soron felmentéssel jár, bár mód van a képességeknek megfelelő, szerényebb, belső állásfelajánlásra. Megnéztem volna, milyen alakszerű határozatokat hozna az ex-ügyvéd a közszolgálat Nemeceksjeként.

2.) Ok lett volna Grespik dr-ral szemben etikai vétség címén javaslatot tenni a vezetői megbízás visszavonására, sőt az elmarasztalás kihirdetésére is a kollégái előtt. Sokan tanulhattak, egyben erőt meríthettek volna ebből a lépésből. (Ktv. 58/A. §.)

3.) „Törvény eltérő rendelkezése hiányában a vezetői megbízás határozatlan időre szól és külön indokolás nélkül azonnali hatállyal visszavonható...” (Ktv. 31. § (5) bekezdése) Mármost, a fővárosi közigazgatási hivatal vezetője valójában nem helyettes államtitkár (bár szereti így kényeztetni magát), hanem csupán ilyen illetményre és juttatásokra jogosult személy. Ezt egy 1996-os kormányrendelet, nem pedig törvény mondja ki. Foci-példán szemléltetve: a csapatkapitányi karszalagot a miniszterelnök Grespik dr-tól egy mozdulattal, se szó, se beszéd alapon visszavonhatta volna. Ehhez a delikvens beleegyezése sem szükséges.

4.) Ha a menesztés nem megy szép szóval, kiegyezéssel, akkor szankcionált eljárásban lett volna rá mód. Ez a fegyelmi és anyagi (!) felelősség megállapításának jogi lehetősége. Fegyelmi vétséget az követ el, aki a közszolgálati jogviszonyából eredő kötelezettségét vétkesen megszegi. A Ktv. 51. §-sa szerint a fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja esetén nincs mérlegelés, hanem az eljárást meg kell indítani. Köteleességszegés sokféle lehet. Ide tartozhat mindenféle – főként tudatos – normaszegés, és e körbe sorolja a gyakorlat azt is, ha a köztisztviselő elmulasztja a vele kapcsolatos összeférhetlenségi okot haladéktalanul bejelenteni, majd orvosolni. Tehát a fegyelmi és az összeférhetlenségi eljárás találkozhat. Ez utóbbira visszatérek! Fegyelmi eljárást indított is a belügyi tárca a veszett fejsze nyelét keresve, amikor végre a top besokallt a „politikai revű” miatt, merthogy a hivatalvezető a nagy titkot kikotyogta (ti: személyében már megvan a FIDESZ-MIÉP szövetség). De ezt az egyeztetett lépést részben elszúrták, részben kifutottak az időből. Kiszabták ugyan a jól megérdemelt hivatalvesztést, de nem tudtak (vagy akartak) mit kezdeni a miniszterelnököt megillető felmentési joggal. Tisztelet a kivételnek, de Grespik feljebbvalói sem jobb „közigazgatások”, mint a tékozló fiú. Bizonyos judícium ahhoz is kell, hogy az egyik jó jogász megítélje a másikat.

A törvény itt más, mint a munka világában. A Ktv. szerint egyáltalán lehetséges a fegyelmezés (míg a munkajogban általában nincs erre mód), és a hivatalnok státusza is kétlépcsős lehet (úgy, mint mezei tisztviselő és vezető). A két státusz-helyzet fóruma is különbözhet. Van, amiben lent döntenek, és van, ami stratégiai káder-ügy. Itt ezeket összeavarták.

A hivatalvezetőnek a /vezető/ megbízást a miniszterelnök adja, vagy vonja vissza, egyébként a munkáltatói jogokat a hivatalvezető felett a belügyminiszter gyakorolja. A BM. ez ügyben igyekezett tisztességesen eljárni, de kevés mozgásteret kapott. A miniszterelnökségen Grespik dr. ügyében ott hibáztak, hogy előbb elnéztek mindent, végül

Dr. Kolláth György

azonban megtörték, s nem tudták: egy lépcsőben vagy kettőben kell-e őt eltávolítani. Kiszabta ugyan a hivatalvesztést a BM. fegyelmi tanácsa, de a miniszterelnök még ez után is lebegtette, hogy felmenti-e a hivatalvezetőt. Ez nonszensz, mivel ha jogerősen megáll a kirúgás, nincs már kit felmenteni. Ha a miniszterelnök valóban tenni akart volna bármit is, akkor csak a fordított sorrend megfelelő, azaz a „lefokozás” kimondása őáltala, majd a „közkatona jogállású” tisztviselő megfegyelmezése a pillanatnyi főnöke által.

5.) A Ktv. 21-22. §-a nagyon szigorúan ítéli meg az összeférhetetlenséget. Kimondja pl.: „A köztisztviselő nem folytathat olyan tevékenységet, nem tanúsíthat olyan magatartást, amely hivatalához méltatlan, vagy amely pártatlan, befolyástól mentes tevékenységét veszélyeztetné,...pártban tisztséget nem viselhet, párt nevében vagy érdekében – az országgyűlési, illetve a helyi önkormányzati választásokon jelöltként való részvételt kivéve – közszereplést nem vállalhat..” A köztisztviselő a vele szemben fennálló, ill. keletkező összeférhetetlenséget írásban köteles haladéktalanul bejelenteni. A munkáltatói jogkör gyakorlója számára pedig előírja a törvény, hogy szólítsa fel írásban a köztisztviselőt az összeférhetetlenség megszüntetésére, s ha ez mégis 30 napon túl eredménytelen, akkor a hivatalnok közszolgálati jogviszonya a törvény erejénél fogva szűnik meg. További eljárási rend ide kapcsolódva nincsen. Emiatt fordulhatott elő, hogy fegyelmi eljárás keretében marasztalták el azt, aki nem tette meg összeférhetlenségi bejelentését, sőt utóbb sem adott arról elfogadható magyarázatot. Valóságos kérdés: mikortól számít jelöltnek az aspiráns? Választ a józan paraszti ész, és a választási eljárás rendje nyújt. Az egyén sokáig csak kiszemelt, javasolt káder, üdvöske, titkos esélyes, és még ragozhatnám. Akár van, akár nincs 750 kopogtató cédulája. Jelöltté az által válik, hogy a választási szerv őt ekként nyilvántartásba veszi. Grespik dr. esetében ez idén március 7-én következett be. Ami ez előtt történt, arra az abszolút tiltó közszolgálati mérce vonatkozik, ami pedig a bejegyzés után jött: megengedett kampánytevékenység. Grespik dr. ettől eltérő, önkényes vélekedése, illetve védekezése: alaptalan, megfoghatatlan és logikátlan is. Máskülönben már most bejelentkezhetnék főpolgármester-„jelöltnek” az őszi megmérettetésre is? Van itt még valami.

Ma ugyanakkor a képviselői jogállásról szóló törvény nyomán tényleg fennáll egy relatív munkajogi védelem, tehát most a jelölt munkaviszonya nem szüntethető meg. Még a miniszterelnök sem hozhat – utániövéssel – olyan felmentő határozatot, amely a munkaviszony megszűnésével járna. Adekvát, csinovnyikhoz méltó munka pedig nincs az étlapon. Kár. Amit megfőztek: egyék meg. Ez a kvázi mentelmi jog a választásokig tart. Ha képviselővé válnék a jelölt, akkor államigazgatási pozíciója és a képviselőség egymással összeférhetetlenné válnék. Ha nem választják meg, jogszerű kirúgása befejezhető.

Tények, iratok és gusztus híján nem szemezném az ügy konkrét csűr-csavarjait. Ha az ember elé tesznek egy tál gyanús állagú masszát, nem azért nem eszi meg, mert van benne 1-2 hajsza. Normális helyen azért bocsátanak el fegyelmeivel valakit, mert jogsértést követett el. Ő sértett törvényt, nem a munkáltató. Ilyenkor végkielégítés sem jár. Jogvita közte és a munkáltatói jogkör gyakorlója közt van. Az, hogy valaki egy személyben legyen al- és felperesi érdekhordozó: abszurdum. Ez ugyanis ellenérdekű felek vitája. Más a helyzet, amikor átszervezés, létszámleépítés miatt küldenek el vétlen tisztviselőt, s megint más a fegyelmi kirúgás. Nyilvánvaló e két dolog különbsége a köztük folyó alkudozásra, egyezsége nézve is. Akkor ítélik meg a dolgozónak a vagyoni és nem vagyoni kártérítést, ha a cég bizonyul jogsértőnek. Különben közpénzből nemzeti ajándékot osztogat(ná)nak. Jó, hogy bocsánatot nem kérnek a nemes felek egymástól. Olyan figura pedig, hogy egyezséggel, immanens módon megelőlegezik a majdani felmentésért járó végkielégítést, majd a megtollasodott hivatalnok (és alkura kész beosztottja is) a helyén marad: Európában ismeretlen. Tragik(omi)kus, ha egy politikai aktor tényleg visszakerül eredeti beosztásába, eredeti fizetésével, sőt idézem: „jó hírnevének megsértése miatt” 10 millió Ft-ot is kap.

Dr. Kolláth György

A bíróság dolga, hogy a rosszhiszemű eljárást meggátolja, az anyagi igazságot érvényre juttassa. Nonszensz perbeli egyezség jóváhagyása tisztázatlan legitimációjú felek között a bíróság kárfelelősségét is felvetheti. Arra lennék kíváncsi: pár hónap múlva a hivatalvezető egyszerű aktakukac, pártszakértő, honatya, vagy netán a miniszterelnök kegyelméből megtisztelt, kiemelt főtisztviselő lesz-e? Több múlik rajtunk, mint az érintetteken.